

вироби; пресовані вироби; пресовидувні вироби, кришталеві вироби, господарський посуд, кухонний посуд.

Врахування при оцінці якості скляних виробів їх класифікаційних ознак, основних дефектів, особливостей маркування, упаковки і транспортування, а також правильний вибір методів дослідження дозволяє значно підвищити ефективність судової товарознавчої експертизи.

Список використаних джерел

1. Товарознавчі характеристики скляних товарів: реферат. URL: <https://ukrbukva.net/page,3,23829-Tovarovedcheskie-harakteristiki-steklyannyh-tovarov.html>.

2. Кочуров А.М., Каранян К.А. Довідник продавця промислових товарів. М.: Выс. школа, 1982. 399 с.

3. Посуда и декоративные изделия из стекла. Общие технические условия: ГОСТ 30407-96 (ИСО 7086-1-82, ИСО 7086-2-82) [Чинний від 01.01.2000]. URL: csm.kiev.ua/nd/nd.php?z=+30407-96&st=0&b=2.

4. Вимоги до якості скляних побутових товарів. URL: <https://studfile.net/preview/7349813/page:5/>.

5. Товарознавча оцінка скляних виробів. URL: https://otherreferats.allbest.ru/marketing/00023045_0.html.

6. Желавська О.В. Розрахунок втрати якості непродовольчих товарів у зв'язку з їх зносом та наявністю дефектів, який використовується в проведенні товарознавчих досліджень: метод рекомендації. К.: Київський НДІСЕ, 2003. 45 с.

7. Ассортимент і якість скляних побутових виробів. URL: <http://skaz.com.ua/sport/2875/index.html?page=3>.

Єфімов Микола Миколайович,

доцент кафедри криміналістики та домедичної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ МОРАЛЬНОСТІ

Поняття криміналістичної характеристики як елементу криміналістичної методики, кількість, зміст та значення її елементів на сьогодні залишаються невизначеними та суперечливими. В свою чергу, єдиного твердження стосовно поняття та наповнення криміналістичної характеристики у науковців немає. Наприклад, А. В. Старушкевич формулює її як засновану на практиці правоохоронних органів та криміналістичних досліджень модель системи зведених відомостей про криміналістично значущі ознаки виду, групи або конкретного злочину, яка має на меті оптимізацію

процесу розслідування злочинів [7, с. 9]. В свою чергу, В. П. Бахін та Б. Є. Лук'янчиков, широко проаналізувавши погляди вчених на зазначене питання, визначили, що більшість авторів криміналістичну характеристику визначають як:

- інформаційну модель типових ознак певного виду (групи) злочинів;
- вірогідну модель події;
- систему даних (відомостей) про злочин, які допомагають розкриттю та розслідуванню;
- систему узагальнених фактичних даних, знання яких необхідне для організації розслідування злочинів;
- систему особливостей виду злочинів, які мають значення для розслідування;
- систему опису криміналістично значущих ознак злочинів з метою забезпечення їх розслідування та запобігання;
- склад події даного виду злочину, який вказує на його стійкі ознаки, що проявляються зовні як визначена за змістом, чітко вибудована система матеріальних та інтелектуальних слідів тощо [1, с. 39].

На основі аналізу наукової літератури нами було з'ясовано, що наразі недостатньо вивченою залишається проблема сучасної криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень проти моральності. Також, з огляду на проведене опитування працівників правоохоронних органів, було встановлено, що 91 % респондентів одним із найбільш перспективних напрямів підвищення ефективності розслідування називають створення системи сталих кореляційних зв'язків між елементами криміналістичної характеристики досліджуваної групи протиправних діянь.

Слід зазначити, що ми підтримуємо позицію Р. Л. Степанюка, який наголошує на тому, що кореляційні зв'язки між елементами криміналістичної характеристики певної групи злочинів і можливість їх встановлення та використання при вирішенні завдань щодо виявлення і розслідування злочинів має найбільше значення при дослідженні окремих кримінальних правопорушень [8, с. 399].

Вважаємо за необхідне навести думку Л. О. Сергєєва, який аналізуючи питання методики розслідування розкрадань майна у сфері будівництва, звернув увагу і підкреслив виключно важливе значення для розслідування знань про способи вчинення розкрадань; умови, в яких вони вчиняються і особливості обстановки; особливості безпосереднього об'єкту посягання; особливості суб'єкту і суб'єктивної сторони злочинів; зв'язок розкрадань з іншими злочинами і діями, що не тягнуть кримінального покарання; взаємозв'язки між названими групами обставин [6, с. 4, 5].

Доречним вбачається наведення думки О. Н. Колесніченка та В. О. Коновалової, які наголошували на тому, що, по-перше, криміналістична характеристика – це відомості про криміналістично

значущі ознаки злочинів певного виду. По-друге, це система відомостей, яка спирається на структуру складу злочину (кримінальне право) та відповідну структуру предмету доказування (кримінально-процесуальне право). По-третє, це система відомостей, яка включає дані про закономірні зв'язки статистичного характеру між ознаками злочинів певного виду. По-четверте, це система відомостей, яка слугує побудові і перевірці слідчих версій. Саме з урахуванням цих положень вченими було сформульовано визначення поняття криміналістичної характеристики як системи відомостей (інформації) про криміналістично значущі ознаки злочинів певного виду, яка відбиває закономірні зв'язки між ними і слугує побудові і перевірці слідчих версій в розслідуванні конкретних злочинів[3, с. 16–20].

Цікавою є позиція В. Д. Берназа, який відстоював важливість розробки криміналістичної характеристики, але вказує на те, що без дослідження матеріалів кримінальних проваджень неможливо надати узагальнені відомості певної групи кримінальних правопорушень. Саме тому автор акцентував увагу на тому, що це основана на державних статистичних даних науково-обґрунтована система узагальненої інформації та їх джерел про обставини, які були доказані, та інші, які мали значення для попередження, виявлення, розслідування та судового розгляду досліджуваних злочинів зазначеної категорії [2, с. 17]. Ми не можемо в повній мірі підтримати зазначену думку, адже вважаємо, що основну роль у побудові криміналістичної характеристики відіграє вивчення матеріалів судово-слідчої практики (кримінальних проваджень та справ).

В свою чергу, В. В. Радаєв стосовно значення досліджуваної категорії зазначає, що воно полягає у наступних положеннях: 1) виявлення злочинів, висунення версій про злочинний характер тієї чи іншої події; 2) висунення версії про особу злочинця; 3) висунення версії про вчинення злочину групою осіб; 4) використання відомостей про типові місця приховання та реалізації викраденого для розшуку предметів посягання; 5) застосування даних про механізм слідоутворення для правильного визначення кола можливих джерел інформації про злочин, більш цілеспрямованої роботи з їх виявлення, для виявлення матеріальних слідів злочину в ході огляду [5, 17–19].

Ми підтримуємо позицію В. О. Малярової, яка говорить про те, що ні кримінально-правова, ні кримінологічна, ні інші характеристики злочинів не здатні охопити низку ознак, що мають важливе значення для формування й реалізації криміналістичних методик. До таких ознак належать, зокрема, пов'язані з діями, спрямованими на підготовку до вчинення злочину та приховування його слідів, з механізмом слідоутворення тощо. Вони не входять до числа кримінально-правових чи кримінологічних, оскільки не мають правового значення й необхідних змістовних ознак. Відомості, наведені в цих характеристиках, не є однопорядковими й конкуруючими, хоча досить близькі за суттю. Вони призначаються для

вирішення різних завдань, є складовими елементами різних систем, тому можуть вивчатися паралельно та в комплексі [4, с. 114], що ми підтримуємо.

Підводячи підсумок, зазначимо, що акумулюючи наведені думки науковців, вважаємо за потрібне сформулювати криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень проти моральності як систему відомостей про криміналістично значущі ознаки протиправного діяння досліджуваної категорії, яка відображає закономірні зв'язки між ними і слугує побудові та перевірці слідчих версій для вирішення основних завдань розслідування.

Список використаних джерел

1. Бахін В.П., Лук'янчиков Б.С. Склад і призначення криміналістичної характеристики злочинів. Правничий часопис Донецького університету. 2000. №1(4). С. 39–43.

2. Берназ В.Д. Криміналістична характеристика як наукова категорія. Південноукраїнський правничий часопис. № 1. 2006. С. 16–18.

3. Колесниченко А.Н., Коновалова В.Е. Криминалистическая характеристика преступлений: учеб. пособие. Харьков: Юрид. ин-т, 1985. 93 с.

4. Малярова В.О. Криміналістична методика: питання співвідношення криміналістичної характеристики з іншими. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. Серія Право. Випуск 35. Частина I. Том 3. С. 111–113.

5. Радаев В.В. Криминалистическая характеристика преступлений и ее использование в следственной практике: лекция. Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1987. 24 с.

6. Сергеев Л.А. Расследование и предупреждение хищений, совершаемых при производстве строительных работ: автореферат дисс.... кандидата юрид. наук: 12.00.09. М., 1966. 24 с.

7. Старушкевич А.В. Криміналістична характеристика злочинів: навч. посібник. К., 1997. 44 с.

8. Степанюк Р.Л. Сутність і практичне значення криміналістичної характеристики злочинів. Порівняльно-аналітичне право. 2014. № 5. С. 398–400.